

# DZIENNIK

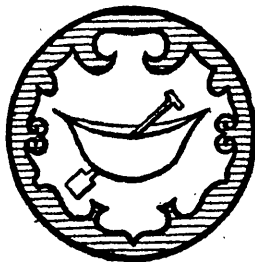
## ZARZĄDU

## M. ŁODZI

Redakcja i administracja  
Plac Wolności 1.

Administracja czynna od godz. 9—12 wp.  
Redakcja od godz. 1—2 po południu.

Prenumerata: Kwartalnie . Mk. 90.—  
Miesięcznie . „ 30.—



Ogłoszenie: Wiersz nonparelowy (cztery szpalty na stronie) Mk. 6.— Przed tekstem Mk. 15.— za wiersz (dwie szpalty na stronie). Drobne 1 marka za wyraz. Najmniejsze ogłoszenie mk. 10.—

Cena egzemplarza 20 Marek

Nr 14. (77.)

Łódź, wtorek, 5 kwietnia 1921 r.

Rok III.

## Od Administracji.

Z powodu rozszerzenia rozmiaru „Dziennika Zarządu m. Łodzi” oraz dalszego wzrostu kosztów wydawniczych zmuszeni jesteśmy podwyższyć od d. 1 kwietnia r. b. ceny prenumeraty i ogłoszeń.

Prenumerata wynosić będzie kwartalnie M. 180.— miesięcznie M. 60.— Cena pojedynczego egzemplarza M. 20.—

Stawki opłat za ogłoszenia są następujące: za wiersz nonparelowy lub jego miejsce (na stronie 4 szpalty) M. 10.— przed tekstem (na stronie 2 szpalty) M. 25. — Ogłoszenia drobne za wyraz Mk. 2.—

Administracja  
„Dziennika Zarządu m. Łodzi.”

Stefan Luxemburg.

## Kryzys finansowy gmin a reformy podatkowe.

II

Podatki państwowe, jak dochodowy i zarobkowy ustanawia się na cały rok, a niektóre, nawet, jak podatki gruntowe, mieszkaniowe, podatek od nieruchomości, raz na parę lat. Takie normy ustanowione na dłuższy okres czasu, tracą zupełnie swoją wartość wobec zawrotnej szybkiej zmiany siły nabywczej pieniądza i wobec fantastycznej zwyczajki wydatków osobowych i rzeczowych.

Daje się zauważyć, że wszyscy zdają sobie z tego sprawę, lecz nie wszyscy chcą lub potrafią przyznać się szczerze do tego, że uzdrowienie stosunków finansowych zarówno państwa, jak gminy zależy wyłącznie od opanowania produktów pierwszej potrzeby. Zapowiedź czynników rządowych, że nic nie podrożeje, świadczy wyraźnie, że drogą pośrednią przenika już i do ich duszy świadomość niezbędnego władania nad produkcją, lecz nie mają jeszcze odwagi wprowadzić tego w czyn, przedkładając narazie środki polowiczne.

Nie zdrożały przejazdy koleją, ani chleb kontyngentowy, którego zamalo, ani węgiel, lecz zdrożały kolejki podjazdowe, zdrożał chleb poza-

kontygentowy, tramwaje, gaz, elektryczność i wszystkie te produkty, które są poza władaniem rządu.

Postawmy sprawę szczerze i otwarcie. Jediną drogą do zupełniego uzdrowienia finansów państwowych i komunalnych jest powstrzymanie fluktuacji cen, a to się da osiągnąć jedynie przez socjalizację gospodarstwa.

Planowa gospodarka zsocjalizowanych przedsiębiorstw przy wyłączeniu wszelkiego pierwiastka spekulacyjnego da możność nie tylko uregulowania cen produkcji, lecz bezpośrednio zaspokoi potrzeby finansowe publicznych organizacji z własnych wpływów pieniężnych, lub bez pośrednictwa pieniędzy z wyprodukowanych towarów.

Czy chcemy czy nie chcemy, to stać się musi, a im dłużej będziemy to odwlekać, tem większe koszty i straszliwsze ofiary poniesiemy.

Dopóki jednak społeczeństwo nie dojrzało, żeby na tę jedyną nieuniknioną drogę wstąpić, to socjalistyczni politycy komunalni muszą się chwytać przejściowych środków w postaci reform podatkowych, któreby, w zgodzie z socjalistyczną polityką finansową, wzmocniły gospodarke samorządową i uchroniły ją od zupełnego, nagłego zawalenia się.

Program socjalistyczny wprowadza przedewszystkiem we wszelkich postaciach taką reformę, że dla każdego obiektu podatkowego zatwierdza władza nadzorcza tylko statut bez oznaczenia wysokości podatku, zaś samą stopę podatkową wprowadza uchwała rady miejskiej. Stopa podatkowa obowiązuje do czasu nowej uchwały i może być w miarę potrzeby i słuszności podwyższona nawet z mocą działania wstecz. Władze nadzorcze czuwają w ten sposób tylko nad charakterem podatku, zachowując właściwą sobie rolę, natomiast organy samorządowe zyskują na czasie i niezależności, kierując się przy wymiarze podatku lokalnymi warunkami, które z natury rzeczy lepiej znają niż władza centralnego rządu.

Taka forma podatkowa nazywa się prawem ramkowego podatku. Wszystkie dotychczasowe źródła podatkowe mogą być na zasadzie tego prawa przeistoczone bez szczególnych zaburzeń struktury finansowej.

Komunalny dodatek do podatku państwowego musi również ulec przekształceniu. Gmina musi koniecznie naprzód wiedzieć, jakimi funduszami rozporządza i nie może ponosić skutków wadliwej techniki i moralności poborowej państwa. Finansowa polityka komunalna, zależna od bogactwa źródeł podatkowych nie może kroczyć w ogonie polityki finansowej państwa. Obywatele chętniej płacą podatki lokalne, bo widzą własny w tem interes, niż podatki państwowe, bo polityka państwa jest dla przeciętnego płatnika mało zrozumiała.

System dodatków do podatków może być z powodzeniem odwrócony: nie dodatek do podatku państwowego na rzecz gminy, lecz odwrotnie, dodatek do podatku gminnego na rzecz państwa.

Państwo ma obfite źródła samodzielnych podatków w cłach, monopoliach, opłatach skarbowych i opodatkowaniu kapitału, więc może zrezygnować na rzecz gminy z podatków o charakterze wybitnie lokalnym.

Trudno jest w ramach artykułu wyczerpać wszystkie reformy podatkowe, jakie nakazuje konieczność życiowa w stadium obecnych przemian w ustroju gospodarczym. Jest to tylko szkic, nad którym działacze samorządowi powinni się zastanowić.

## Głos o urzędniku Polskim w r. 1808.

Ciekawy i ważny przyczynek do dziejów rozwoju świadomości naszego świata urzędniczego przedstawia rozprawa Jana Kalasantego Szaniawskiego, członka Towarzystwa Królewskiego Przyjaciół Nauk „O naturze Urzędowań w Społeczności”. Rzec pisana i wydana w roku 1808.

Autor ujmuje temat głęboko i filozoficznie. Wie on, jaki to świat niedoli i łez przedstawia świat urzędniczy. Nie używa więc suchych, bezcelowych zresztą, moralów. Charakterystykę swojej pracy sam w takich podaje słowach: „Rzec w krótkich napomknieniach, zdaleka wskazujących drogę do głębokiego wyводу”.

Niezmiernie ciekawe a osobliwie aktualne dla naszych czasów są uwagi Szaniawskiego o taktyce i sposobach rządzenia (urzędowania.)

„Rządy — pisze (str. 39) — samemi, że tak rzeknę, akademicznymi metodystami obsadzone, mniej mogą wytrzymać ciosów, zewnątrz społecznością wstrząsających i w czasie tylko głębokiego mdłem za ledwie potrafią istnieć technieniem. Wszystko tam wprawdzie rusza się z matematyczną trafnością podług oznaczonych zamiarów. Ale całość jest tylko doskonałym automatem, bo, pod odurzającym natłokiem odlinjowanych szematów, rubryk i form zniknął duch ożywiony i z nim wszelka jędrność w działaniu. Gaśnie w członkach społeczeństwa życie publiczne, skoro go nic nie wskrzesza w urzędujących”.

Nie wolno więc zbaczać z linii rozwoju narodowego, nie wolno tłumić znamion narodowości i duszy ludu, nie wolno tracić z ram wielkiego ciągu życia narodowego.

„Bo jakże zdoła urzędnik — wyższe w planach swoich powzięć dążenie, jak może zostać godnym i użytecznym dla narodu pracownikiem, jeżeli myśl jego nie wznosi się dzielniej, niż inna, by w ogromie życia wszechświatowego wyczytała właściwą narodu swego podstawę tudzież prawdziwe jego stosunki i zamiary w tym organicznym wyłomie.

„Jak potrafi działać w sposób harmonijny z naturą organizmu państwowego, jak przystrajać i ukorzystniać dla narodu wypadki i postępowe zdobycze czasu, jeżeli nie wytropił doskonale głównych znamion właściwej narodowości ludu, dla którego urzędową poświęca usługę i jeżeli cały ciąg życia narodu (od pierwszych sięgając zawiązków) nie jest mu tak nacznie obecnym w umyśle, aby każdy krok w urzędniczym jego działaniu, nie dążył jak tylko ku dalszemu rozwinięciu narodu, znajdującego się już w temże życiu, a nie zaszczebiał obcego i różnorodnego wyrostu, co z uszczerbkiem dumnych rośli, potrwawszy czas niejaki, musiałby jednak prędzej czy później obumierać.

„Tego ducha tej mądrości — podkreśla, poraz trzeci, Szaniawski — tej filozofji urzędowania nie dają żadne akademickie nauki”.

Następnie głosi autor, iż przeminać kiedyś musi ten martwy odcinek czasu, w którym do najświętszych zamiarów poziome mieszały się powody, w którym istniała sztuka dla chleba, filozofja dla chleba i istnieli urzędnicy dla chleba.

„Každy urzędnik, w razach dla ojczyzny niebezpiecznych, powinien być przejęty świętą świadomością bezgranicznej ofiary, aby, podług dzielnej myśli luwenała, dla powrotu życia, nie tracić życia przyczyn. Wielki zamiar rozwijania bytu narodowego, wymaga znakomitej w urzędniku własności serca i umysłu, wymaga ciągłego natężenia rozwagi i ciągłych postępów ducha w organicznym przyswajaniu materiałów przeszłości”.

Piękna jest odezwa — apostrofa Szaniawskiego do urzędników.

„Miłość Ojczyzny przewycięży w Was, szanowni urzędnicy, same nawet niepodobieństwa, a na drodze tego ciągłego nad spólnym dobrem rozmyślania da Wam znaleźć nieznaną dla tłumu rozkosz. W nieustannej myśli o ubóstwionym dla siebie przedmiocie znajduje rozrzewniającą szczęśliwość każdy kochanek; a jakże onej w wyższym daleko stopniu znajdować niema prawdziwy miłośnik Ojczyzny, poświęcający dobru społecznemu wszelkie swe duchowe siły? Ta naczelna cnota musi koniecznie przez genialną swą dzielność wskrzeszać w urzędniku promienie wyższego życia i umysłowego unaocznienia, bez którego sfera urzędnicza zmieniłaby się w machine, niemającą właściwego znaczenia ani ożywczego ducha.

„Położenie Wasze jest prawdziwie wzniosłem. bo Wam otwiera najokazalszą, a w historii ludów zbyt rzadką sposobność dobijania się o sławę prawdziwych twórców nowego porządku społecznego w narodzie, który w szczupłych związkach swoich tchnie wielkim duchem rozległego zawodu“.

W dalszym ciągu Szaniawski podkreśla pokrewieństwo duchowe, które zachodzi między światem urzędniczym a wojskiem i pisze:

„Jeżeli, podług układu, w duchu prawdziwej narodowości objętego, rzucim zasady skoncentrowanego wyłącznie na jednej klasie ducha. wojenności na całą narodu posadę, wtedy naród cały jedną tylko przedstawi niejako pierś waleczną, której nigdy obca chciwość dotknąć nie zdoła bezkarnie“.

## Dział Sprawozdawczy

### Protokół

20 (III sesji) posiedzenia Rady Miejskiej.

Łódź, dnia 15 marca 1921 r.

Komplet radnych: 72. Komplet członków Magistratu: 11. Obecnych radnych: 50. Obecnych członków Magistratu: 9.

Posiedzenie otworzył o godzinie 8 min. 10 wieczór przewodniczący Rady Miejskiej r. A. Remiszewski, w obecności quorum Rady (59 członków), zaprosiwszy do stołu prezydjalnego rr sekretarzy: A. Utę i K. Sadoczyńskiego, oraz sekretarza Prezydium p. P. Rundo, do prowadzenia protokołu.

Przed przystąpieniem do porządku dziennego r. Jaranowski, zgodnie z p. 5 § 14 Regulaminu Obrad, zapytuje Magistrat, kto upoważnił r. Jarbluma do reprezentowania miasta Łodzi w Gdańsku i podpisywania pewnych zobowiązań w imieniu Magistratu:

Wobec nieobecności ławnika, przewodniczącego Wydz. Zaprow. Miasta, żądane wyjaśnienia, w myśl wzmiankowanego paragrafu Regulaminu, udzielone będą na następnym posiedzeniu Rady Miejskiej.

### Przyjęto do wiadomości:

1. Zawiadomienia radnych: Adamskiego, Braude, Drabarka, Fichny, Gerhardta, Grossa,

Heimana, Jarbluma, Kaffanke, Marciniaka, Nowosielskiego, Pudlarza, Rozenblatt, Waszkiewicz, Włodarskiego, Wojewódzkiego, Zyngerowej, wej, usprawiedliwiających nieobecność swą na posiedzeniu dzisiejszym.

2. Uchwałę Magistratu № 315 z dn. 11 marca 1921 r. treści następującej.

„Do Delegacji Wydz. Plantacyj Miejskich uchwalono wydelegować z ramienia Magistratu m. Łodzi, wobec nieprzybywania na posiedzenia członków Rady Miejskiej, p. ławnika L. Arndta, w charakterze zastępcy przewodniczącego Wydziału, oraz p. ławnika inż. St. Nakielskiego, w charakterze członka Delegacji,

3. Odezwę Magistratu treści następującej:

„W związku z zapytaniem jednego z pp. radnych, niniejszem komunikujemy, że nikt z członków Magistratu m. Łodzi w latach 1919 i 1920 z załogów nie korzystał.“

4. Odezwę Ministerstwa spraw wojskowych w sprawie zarządzeń władz wojskowych, dotyczących zdemobilizowanych bezrobotnych żołnierzy.

5. Okólnik Ministerstwa spr. wewn. № 420 z dn. 3 stycznia 1921 r. o postępowaniu w sprawach zwrotu tymczasowych wsparć, udzielonych przez gminy.

6. a) Komunikat Magistratu, iż rewizja Głównej Kasy Miejskiej, wyznaczona na dzień 2. marca r. b., z powodu nieprzybycia pp. re-

widentów, rr. Wilczyńskiego i Gulewskiego nie mogła odbyć się.

b) oświadczenie przewodniczącego, za postępowanie takie jest niedopuszczalne i na przyszłość nie powinno więcej mieć miejsca

### Wybrano:

a) do K-sji Skarbowej i Delegacji Opieki Społecznej (na miejsce r. Kenigsberga) — r. Abrama Majera Kapłana;

b) do Miejscowej Komisji dla spraw podatku przemysłowego (zpośród płatników procentowego podatku od zysku z Okręgu I Urzędu Skarbowego)—

na członków:

1. Buhle Karola T., Hipoteozna 10,
2. Wordygera Judę Lajba, Nowomiejska 24,
3. Hachne Pawła Zgierska 104,
4. Filipkowskiego Edwarda, adwokata, Konstantynowska 19,

na zastępców:

1. Urbanowskiego Józefa, Cmentarna 12,
2. Tschepke Aleksandra Plac Wolności 9,
3. Wolczyńskiego Józefa, Konstantynowska 15,
4. Kapotę Lewka, dentystę, Zgierska 24,

c) do Miejscowej Komisji dla spraw podatku przemysłowego (zpośród płatników procentowego podatku od zysku z Okręgu III Urzędu Skarbowego)—

na członków:

1. Höffrichtera Karola, Piotrkowska 204,
2. Żukowskiego Edmunda, Wólczajska 126,
3. Glazera Wulfa, Piotrkowska 135, (w firmie Karol Eizert),
4. dr. Majbauma Józefa, Piotrkowska 175,

na zastępców:

1. Kowalskiego Jana, Grabowa 9,
2. Hadriana Emila, Sienkiewicza 100,
3. Crossa Oskara, Rokicińska 32,
4. Lewy Jakóba, Ewangelicka 5,

d) do Komisji Okręgowej dla spraw podatku przemysłowego—na członka obywatela Heimana Edwarda Piotrkowska 125, na zastępcę-obywatela Finstra Teodora Juliusza 28,

e) na przedstawicieli m. Łodzi na ogólne zebranie Związku Miast Polskich —

pp. rr. L. Chwelbińskiego, M. Drabarka, M. Heimana F. Jaranowskiego, A. Kziołkiewiczównę, E. Kałuzińskiego, Sz. Kenigsberga, S.

Macińską, J. Pogenowskiego, A. Remiszewskiego, S. Rapalskiego, L. Waszkiewiczza, F. Wojciaka, wiceprezydenta W. Wojewódzkiego, ławników: L. Arndta, Badziana, dr. S. Kopcińskiego i L. Wajsa.

Wybory uskuteczniiono przez aklamację.

W czasie obrad nad sprawą powyższą r. Praszker za wysoce niewłaściwe znalezienie się przywołany zostaje przez przewodniczącego do porządku.

### Uchwalono:

A. Poza porządkiem dziennym za uznaniem nagłości:

W sprawie podwyższenia opłat za leczenie i utrzymanie chorych w szpitalach miejskich i obcych:

Rada Miejska, przychyłając się do wniosku Magistratu № 311 z dnia 11 marca 1921 r., postanawia:

1. ustalić, poczynając od dnia 1. lutego 1921 r., następujące stawki za leczenie i utrzymanie chorych w szpitalach miejskich i obcych:

dziennie

- |  |           |
|--|-----------|
| a) za chorych chirurgicznych                                 | mk. 210.— |
| b) za chorych wewnętrznych                                   | „ 190.—   |
| c) za umysłowo-chorych w szpitalu „Kochanówka”               | „ 200.—   |
| d) dzieci w szpitalu „Anny-Marji: na oddziałach wewnętrznych | „ 180.—   |
| na oddziałach chirurgicznych                                 | „ 200.—   |
| e) za epileptyków w Szpitalu Ewangelickim                    | „ 70.—    |
| f) za leczenie położnic w przytułkach położniczych           | „ 210.—   |

2. ściągać z gmin zamiejscowych na pokrycie kosztów rewindykacyjnych, jako też tytułem częściowego zwrotu wydatków, ponoszonych przez miasto na szpitalnictwo wogóle, po mk. 5.—, za chorego dziennie,

3. ustalić z dniem 1. marca 1921 r. w następujący sposób opłaty.

a) za leczenie i utrzymanie chorych, leczących się w szpitalach miejskich na własny rachunek:

|  | dziennie  |
|--|-----------|
| na salach ogólnych za chorego wewn. . . . .  | mk. 190.— |
| na salach ogólnych za chorego chir. . . . .  | " 220.—   |
| w klasie II-ej (pokój 2-os.) za chor. . . . .  | " 230.—   |
| w klasie I-ej (pokój 1-os.) za chor. . . . .   | " 255.—   |
| za utrzymanie własnej pielęgniarki . . . . .   | " 230.—   |
| b) za leczenie i utrzymanie chorych, kierowanych do szpitali miejskich przez zarządy zakładów przemysłowych: |           |

na salach ogólnych za chorego wewn mk. 200.—dziennie,  
na salach ogólnych za chorego chirur mk. 230.—dziennie.

4. w związku z powyższem upoważnić Magistrat do wniesienia do budżetu dz. VII, Wydz. Zdrowotności Publicznej, następujących kredytów dodatkowych.

|                                |           |
|--------------------------------|-----------|
| a) poz. 1, tyt. XIII wydat. m. | 300.000.— |
| b) " 2, " " " "                | 48.000.—  |
| c) " 3, " " " "                | 72.000.—  |
| d) " 4, " " " "                | 96.000.—  |
| e) " 6, " " " "                | 48.000.—  |

5. wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

Uchwałę powzięto jednomyślnie.

**B. W sprawach objętych porządkiem dziennym:**

**I. W sprawie wyborów ławników dla Sądów Pokoju:**

1. W celu usunięcia różnicy zdań, wynikłej na tle wyborów ławników dla Sądów Pokoju — uznać za wskazane uwzględnienie życzenia frakcji żydowskiej dokonania wyborów powtórnych,

2. w związku z powyższem unieważnić p. A. uchwały Rady Miejskiej.

№ I z dnia 20 stycznia 1921. r.,

3. przedłożyć następującą listę kandydatów:

1) Berkowicz Daniel, Nowomiejaska № 1, 2) Bednarek Antoni, Piotrkowska № 253, 3) Bialer Tobiasz, Kilińskiego № 92, 4) Bielecki Stefan,

Targowa № 35, 5) Czaplinski Wacław, Cmentarna № 10, 6) Dolecki Władysław, Pańska № 5, 7) Dudziński Józef, Franciszkańska № 11, 8) Durko Adam, Radwańska № 33, 9) Gepert Ignacy, Józefa № 7 (Widzew), 10) Golachowski Teofil, Przejazd № 16, 11) Gorkiewicz Roman, Kilińskiego № 151, 12) Hajkowski Zygmunt, Sienkiewicza № 44 (Gimn. Męskie), 13) Koszyk Kazimierz, im. ks. Skorupki № 13, 14) Koziołkiewiczówna Ada, Andrzeja № 11, 15) Krakauer Lajzer, fryzjer, Zielona № 5, 16) Krasuski Mendel, Dzielna № 46, 17) Kulesza Aleksander, Przejazd № 13, 18) Lipski Adolf, Główna № 54, 19) Luboński Teofil, Piotrkowska № 109 (Stow. „Łodzianin”), 20) Łazińska Stanisława, Sienkiewicza № 7, 21) Łęcki Atanazy, Pomorska № 58, 22) Margulies J., Zawadzka № 18, 23) Michalecki Bolesław, Szkolna № 27, 24) Nowicki Stanisław, Benedykta № 40, 25) Ostrowski Józef, Przędzalniana № 37, 26) Ostrowski Wacław, Skwerowa № 16, 27) Pokorski Błażej, Kilińskiego № 144, 28) Pol Teofil, Fabryczna № 5, 29) Płuciennik Stefan, Konstantynowska № 15, 30) Powązka Ludwik, Targowa (Gazownia), 31) Rapalski Stanisław, Kilińskiego № 144, 32) Rubin H., Piotrkowska № 121, 33) Sawicki Jan, Główna № 31, 34) Sobolewski Stanisław, Tramwajowa № 6 (Remiza tramw.), 35) Studniarek Henryk, Zakątna № 41, 36) Stencel Rajnhold, Al. Kościuszki № 57, 37) Szulc Józef, Wólczańska № 93, 38) Załęski Kazimierz, Zakątna № 25, 39) Wasilewski Tomasz, Pańska № 3, 40) Wójciak Franciszek, Pomorska № 58.

Wyborów dokonano na zasadach proporcjonalności.

4. Wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

**II. W sprawie nadużyć produktami amerykańskimi w byłym Komitecie Tanich Kuchen—**

przyjąć do wiadomości:

a) sprawozdanie właściwej Komisji, wyłonionej uchwałą Rady

Miejskiej z dnia 14 grudnia 1921 r., uważając je, wobec nieukończenia jej prac i ujawnianych w dalszym ciągu nowych nadużyć,— za nieukończone,

b) oświadczenie prezydenta Rzewskiego, że akta spraw wszystkich bez wyjątku funkcjonariuszy Komitetu, przeciwko którym istnieją poszlaki stwierdzone przez Komisję, skierowane zostały do prokuratora.

### III. W sprawie subsydjum dla Szkoły Wieczorowej Handlowców Polskich—

Wobec oświadczenia się równej ilości głosów za i przeciw wnioskowi r. Borysławskiego i tow. (za wnioskiem głosowało 12, przeciwko — 21, przy 9iu wstrzymujących się od głosowania) — zgodnie z p. 1 § 23 R. O. R. M. sprawę głosować powtórnie na następnem posiedzeniu Rady Miejskiej.

### IV. W sprawie subsydjum dla Kursów doksztalających i dla analfabetów—

Przychylając się do wniosku r. Holenderskiego i tow. z dnia 26. lutego r. b., Rada Miejska postanawia:

1) podwyższyć subsydjum dla wzmiankowanych Kursów do mk. 80.000.—

2) upoważnić Magistrat do wniesienia do budżetu dz. Vb — Oddz. Kultury i Oświaty Pozaszkolnej, tyt. IV, poz 1 kredytu dodatkowego w wysokości mk. 40.000.—,

3) wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

### V. W sprawie subsydjum dla Bibliotek przy Stow. Oświatowych i Związkach Zawodowych—

W związku z właściwymi wnioskami rr. Holenderskiego i Poznańskiego z dn. 26. lutego r. b.:

1) podwyższyć wzmiankowane subsydjum do mk. 200.000.—,

2) upoważnić Magistrat do wniesienia do budżetu dz. Vb — Oddz. Kultury i Oświaty Pozaszkolnej, tyt.

IV, poz. 4 kredytu dodatkowego w wysokości mk. 150.000.—,

3) wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

### VI. W sprawie subsydjum dla Patronatu nad więźniami w Łodzi—

Przychylając się do wniosku r. Kałużyńskiego i tow. z dnia 23. lutego 1921 r.:

1) podwyższyć subsydjum dla wzmiankowanego Patronatu do mk. 100.000.—,

2) upoważnić Magistrat do wniesienia do budżetu dz. III— Wydz. Opieki Społecznej — tyt. IX, poz. 44 kredytu dodatkowego w wysokości mk. 70.000.—,

3) wezwać Magistrat do wykonania tej uchwały.

### VII. W sprawie przepisów o realizacji 6% -wej pożyczki m. Łodzi 1920 roku w sumie 20.000.000 marek Polskich—

#### Wnioski:

Rada Miejska, w związku z wnioskiem Magistratu № 268 z dnia 2. marca r. b., postanawia zatwierdzić w 3-ch czytaniach.

Przepisy  
o realizacji 6% -wej pożyczki miasta Łodzi 1920 roku w sumie 20.000.000.—marek polskich.

#### § 1.

Do udziału w realizacji 6% pożyczki m. Łodzi w sumie 20.000.000.— (dwadziestu milionów) marek polskich obowiązane są stosownie do następujących przepisów.

1. Osoby fizyczne, mające w Łodzi miejsce zamieszkania lub stale w Łodzi przebywające.

2. Przedsiębiorstwa, obowiązane do publicznego składania rachunków, których główny kantor znajduje się w Łodzi.

**Uwaga.** Obowiązek ten nie ustaje, o ile miejsce zamieszkania lub przebywania osób fizycznych lub też siedziba głównego kantora przedsiębiorstwa przeniesione zostały do innego miasta po dniu 1. stycznia 1920 r.

3. Osoby fizyczne, niezależnie od miejsca zamieszkania lub przebywania i osoby prawne

oraz przedsiębiorstwa, obowiązane do publicznego składania rachunków, których główny kantor nie znajduje się w Łodzi,

a) od kapitału inwestowanego w gruntach lub nieruchomościach w obrębie miasta położonych.

b) od kapitału zakładowego lub obrotowego w przedsiębiorstwach rolnych, leśnych, handlowych lub przemysłowych, w obrębie miasta prowadzonych.

### § 2.

Każda osoba fizyczna lub prawna, obowiązana do wzięcia udziału w realizacji tej pożyczki, winna nabyć obligacje po cenie 98 za 100 w wysokości, która bliżej określona będzie w myśl § 7.

### § 3.

Obowiązek udziału w realizacji pożyczki ustanawia się:

1. dla osób fizycznych — w zależności od majątku, którego wysokość ustalają specjalne w tym celu przez Magistrat i Radę Miejską m. Łodzi powołane Komisje. Komisje te winny kierować się przy określaniu majątku ogólnymi zasadami, wyłuszczeniami w ustawie z dnia 16 lipca 1920 o państwowym podatku dochodowym i podatku majątkowym (Dz. Ust. № 82/1920) oraz w rozporządzeniach, wydanych do tejże ustawy.

2. dla przedsiębiorstw, obowiązanych do publicznego składania rachunków, których główny kantor znajduje się w Łodzi, — w zależności od kapitału, wziętego za podstawę do wymiaru państwowego podatku od kapitału.

**Uwaga.** O ile w myśl § 120 wymienionej ustawy majątek danej osoby nie podlegają samemu opodatkowaniu, a winien być doliczony do majątku innej osoby, to na tem doliczaniu kończy się sprawa udziału w realizacji pożyczki.

### § 4.

Za kapitał zakładowy instytucyj kredytowych, emitujących listy zastawne lub obligacje i nieposiadających kapitałów zakładowych, jak np. Towarzystwa Kredytowe Miejskie i t. p. uznaje się 10-tą część emitowanych przez te instytucje listów zastawnych lub obligacyj.

(Art. ustawy o podatku przemysłowym).

### § 5.

Osoby fizyczne lub prawne, które brały już udział w subskrypcji pożyczek miejskich, będą je miały zaliczone na poczet udziałów w przymusowej realizacji pożyczek. Ewentualna przewyżka ważniejszych subskrypcji ponad u-

dział, przypadający według niniejszych przepisów, będzie zwrócona po kursie emisyjnym.

**Uwaga.** Do udziału w przymusowej realizacji pożyczki miejskiej według niniejszych przepisów będą pociągnięte przede wszystkim osoby fizyczne lub prawne, które nie brały jeszcze udziału w przymusowej realizacji pożyczek poprzednich.

### § 6.

Wolne od udziału w realizacji pożyczki są:

1. osoby, których całkowity majątek nie przekroczy m. 100.000.—,

2. majątki lub części ich, które służą celom dobroczynności publicznej, lub bezpłatnemu użytkowaniu publicznemu,

3. te części majątku osób fizycznych, które jako akcje lub udziały przedsiębiorstw, obowiązanych do publicznego składania rachunków, weszły w rachubę według § 1 p. 2.

Warunek ten będzie jednakowoż uwzględniony tylko w tym wypadku, o ile zostaną przedstawione dowody, że osoba fizyczna była w posiadaniu tych akcji już przed dniem 1. stycznia 1920 r.

### § 7.

Udział w realizacji pożyczki wynosi przy sumie ogólnej majątku:

|                                 | mająt.                               |
|---------------------------------|--------------------------------------|
| od 100.000.— mk. do 150.000.—   | mk.— 30 <sup>o</sup> / <sub>10</sub> |
| powyżej 150.000.— „ „ 225.000.— | „ — 4 „                              |
| „ 225.000.— „ „ 325.000.—       | „ — 5 „                              |
| „ 325.000.— „ „ 475.000.—       | „ — 6 „                              |
| „ 475.000.— „ „ 650.000.—       | „ — 7 „                              |
| „ 650.000.— „ „ 900.000.—       | „ — 8 „                              |
| 900.000 — „ i więcej            | — 9 „                                |

### § 8.

Dla przeprowadzenia postępowania szacunkowego ustanawia się następujące organy:

1. Komisje szacunkowe, składające się z przewodniczącego Wydziału Podatkowego lub jego zastępcy, jako przewodniczącego, i 12-tu członków 2/3 członków wybiera Rada Miejska, 1/3 wybiera Magistrat. Dla każdego członka wyznacza się ten sam sposób zastępcę.

2. Komisję apelacyjną, składającą się z Prezydenta miasta lub jego zastępcy, jako przewodniczącego i 3-ch członków Magistratu, wzgl. Wydz. Finansowo — Rachunkowego oraz 3-ch członków, — wybranych przez Radę Miejską.

Regulamin dla Komisyj wyda Magistrat.

### § 9.

Każdy, obowiązany do wzięcia udziału w realizacji pożyczki, winien złożyć Magistratowi w przepisany termin deklarację o majątku na odpowiednim formularzu; deklaracja winna być



zakończona zapewnieniem, że zawarte w niej szczegóły podano w najlepszej wierze i zgodzie z sumieniem.

Do złożenia deklaracji o majątku obowiązany jest każdy wezwany do tego przez Magistrat.

### § 10.

Każdy, obowiązany do wzięcia udziału w realizacji pożyczki, otrzymuje od Magistratu piśmienne zawiadomienie o wysokości przypadającej na niego sumy udziału, które zawierać powinno także i wezwanie do zapłaty oraz objaśnienia co do przysługujących mu środków obrony prawnej.

Przeciwno wymiarowi wysokości udziału w pożyczce przysługuje mu prawo:

- a) wniesienia reklamacji do Komisji Szaskunkowej,
- b) założenia apelacji do Komisji Apelacyjnej,
- c) zażalenia do Urzędu Wojewódzkiego w Łodzi.

Prawo do korzystania ze środków obrony prawnej przysługuje podatnikowi w ciągu 2-tych tygodni od dnia doręczenia zawiadomienia lub decyzji.

Zażalenie do Urzędu Wojewódzkiego oparte może być tylko na tem:

a) że zakwestjonowana decyzja wyływa z niezastosowania lub niewłaściwego stosowania obowiązującego prawa, w szczególności zaś z niewłaściwego interpretowania niniejszych przepisów,

b) że postępowanie podatkowe wykazuje istotne braki.

W zażaleniu należy podać, na czem polega zarzut niezastosowania lub nie właściwego stosowania obowiązującego prawa, albo jakich dopatrzono się braków w postępowaniu.

### § 11.

Sumy za obligacje powinny być wniesione w ciągu miesiąca, licząc od dnia doręczenia zawiadomienia.

O ile po upływie tego czasu nie nastąpiła żadna lub tylko częściowa wpłata, to bez względu na ewentualne przeciwnie temu oświadczenia należy uważać, że osoba, obowiązana do udziału w realizacji pożyczki, uchyla się od uczestnictwa w niej w wysokości sumy wymierzonej lub zaległej. W tym wypadku należy wpłacić 25% zaległej sumy, jako jednorazowy podatek na rzecz miasta. Oprócz tego pobrany będzie 1% dodatku za każdy miesiąc opóźnienia. Każdy miesiąc rozpoczęty po terminie liczy się za cały.

Odwołanie się do środków obrony prawnej nie odrocza podatnikowi terminu wpłaty wymierzonej nań sumy.

### § 12.

O ile drogą postępowania prawnego poprzednio ustalona wysokość majątku będzie zmniejszona lub powiększona, to udział w realizacji pożyczki zmienia się odpowiednio do ustalonej ostatecznie sumy majątku. W razie zmniejszenia udziału w pożyczce Główna Kasa Miejska zwraca wpłaconą nadwyżkę w ciągu miesiąca z doliczeniem 6%.

### § 13.

Przepisy niniejsze obowiązują — z zastrzeżeniem co do przepisu, zawartego w uwadze do § 1 p. 2, — od daty ogłoszenia.

## Dozyderaty:

### a) Komisji Skarbowej:

Rada Miejska wyraża życzenie ażeby Stowarzyszenia współdzielcze spożywców, w ustawach których jest zaznaczone, iż nie wypłacają dywidendy od udziałów, były zwolnione od udziału w realizacji wzm. pożyczki.

### b) r. Pogonowskiego.

Rada Miejska wyraża życzenie, aby wszelkie Towarzystwa Kredytowe nie mające na celu zysku, a tylko samopomoc stowarzyszonych, jak naprz. Towarzystwa Kredytowe Miejskie, były obłożone przymusową pożyczką tylko od własnego kapitału, t. j. zapasowego, a nie od obligacyjnego.

Uchwałę powzięto jednomyślnie.

VIII. W sprawie subsydjów dla Łódzkiej Ogniowej Strażej Ochotniczej na r./adm. 1921/22.—

uchwał żadnych nie powzięto.

Z powodu spóźnionej pory przewodniczący o godz. 11 min. 10 wiecz. zamyka posiedzenie.

Przewodniczący:

(—) A. Remiszewski.

Prowadzący protokół: (—) P. Rundo.

## Reorganizacja Komitetu Tanich Kuchen oraz Sprawozdanie z działalności tegoż, od chwili zlikwidowania K. T. K. jako samodzielnego wydziału.

Dla wszechstronnego oświetlenia sprawy reorganizacji Komitetu Tanich Kuchen, należy przede wszystkim rozpatrzyć działalność Komitetu wskazać braki i wadliwość organizacji w okresie zeszłorocznym (przed reorganizacją): Zupełny brak wewnętrznej organizacji, kontroli, normalnego i racjonalnego podziału pracy cechował okres powyższy. Buchalterja Komitetu zalegała od 1-go grudnia 1919 roku. Biuro Komitetu nie posiadało żadnych ksiąg inwentarzowych. Inwentarz kuchen likwidowanych pozostawał na łasce losu, przechodził do niewiadomych instytucji i do rąk niepowołanych.— Likwidację kuchen za nadużycia i kradzieże, uskuteczniiano na zasadzie poufnych zleceń kierowników i otaczano nadzwyczajną niczem niewytlumaczoną tajemnicą. Kontrolerzy Komitetu byli „de facto” kontrolerami do specjalnych zleceń kierowników, gdyż raporty, na zasadzie których bardzo wiele nadużyć mogło być ujawnionych we właściwym czasie, nie przechodziły przez dziennik, a były chowane przez kierowników do szuflad biurka, i tam leżały bez skutku. Praca kontrolerów nie była ujęta żadnym regulaminem. Działając bez odpowiednich instrukcji, kontrolerzy wydawali w kuchniach zarządzenia niewłaściwe, często przeczące jedne drugim. Wszelkie dyspozycje kierowników i kontrolerów mogły być przez kuchnie różnie komentowane, gdyż stałe były udzielane w formie ustnej, wobec czego i wszelka kontrola dalszych zarządzeń była wykluczona. Nadmierna ilość kierowników Komitetu (których było aż trzech, nie licząc kontrolerów), zupełny brak podziału kompetencji, stała sprzeczność poglądów w ważnych sprawach, wywołały zupełną dezorganizację, w której ludzie złej woli mieli największą współniczkę do nadużyć i kradzieży. Żadnych

akt personalnych z adnotacjami kiedy i przez kogo pracownik został przyjęty do kuchni, biuro K. T. K. nie prowadziło; kierownik Komitetu osobiście prowadził wykaz personalny, przyjmował i zwalniał pracowników autonomicznie, zestawiał i podpisywał listy płacy osobiście, wobec czego wszelka normalna kontrola biurowa była niemożliwa.— Organizacja kuchen była wadliwą.— Wprowadzenie systemu kalkulacji obiadów nie wyżej ustalonej ceny, wywołało w kuchniach wyrównywanie deficytów przez ekonomję na żołądkach konsumentów. Pozostawianie kuchen pod zarządem różnych instytucji wywołało brak poszanowania pracowników kuchen do zarządzeń Komitetu. Kuchnie „de facto” całkowicie utrzymywane przez Magistrat, „de nomine” były kuchniami różnych instytucji i osób częstokroć niepowołanych i nieodpowiednich. Pracownicy kuchen z powodu „kalkulacji” otrzymywali tak niskie wynagrodzenie, że w niektórych wypadkach całkowita suma pensji szła na pokrycie wydatków na przejazd tramwajami z domu do kuchni i z powrotem. Oczywiście płace takie były jedną z przyczyn częstych kradzieży i nadużyć w kuchniach. Drugą przyczyną nadużyć był brak odpowiedniej kontroli, absolutna ignoracja przez personel kuchen — nauczycielstwa, które w końcu zniechęcone do współpracy, odsunęło się od kuchen i ograniczało się jedynie kwitowaniem w księgach (czasem za kilka dni od razu), fikcyjnych ilości obiadów, przyznanych dzieciom danej szkoły. Wadliwy jadłospis obliczony w funtach i łutach, gdy tymczasem kuchnie otrzymywały produkty ze składnicy P. A. K. P. D. w kilogramach, brak odpowiednich wskazówek w jednostajnym obliczaniu, były również jedną z przyczyn nadużyć (trzykrotne przeliczanie funtów na kilogramy i odwrotnej). Wreszcie obsadzanie stanowisk gospodarzy kuchen ludźmi niewykwalifikowanymi, nieinteligentnymi i nieodpowied-

nimi, mogło również przyczynić się do nadużyć.—

Tak ważne sprawy jakimi były odszkodowania za remont lokalów po zlikwidowanych kuchniach, absolutnie załatwiane nie były, co spowodowało przy terażniejszych obliczeniach wysokości wydatków, niepowetowane straty. Nie zważając na częste reklamacje kuchen, że wagi są zepsute, kotły wymagają bielenia, składnice słabo zaopatrzone (brak klódek, szkobli i t. p.), że pracownicy kuchen nie mogą nocować przy składnicy z braku leżaków i kółder; że brak szeregu najniezbędniejszych utensylii i narzędzi kuchennych — kierownictwo Komitetu albo nic nie robiło, albo ograniczało się obietnicą zrobienia w najbliższej przyszłości.— Jak stwierdzono, kuchnie w tym okresie gotowały znacznie mniejszą ilość obiadów, niż otrzymywały produktów. Zapotrzebowania na produkty były fikcyjne, oparte na mylnych przypuszczeniach pp. kierowników Komitetu, że w ten sposób zdoła się ukryć przez P. A. K. P. D. mała frekwencja kuchen. Zapomniano o tem, że dzieci przestają korzystać z obiadów z powodu złego smaku tychże. Znacznie gorzej przedstawiała się sprawa obiadów dla dorosłych. Tu nieudolność kierowników, monitowanych kilkakrotnie przez Wydział Opieki Społecznej o zmianę jadłospisu, rażąco rzuca się w oczy. Dorosli, rekrutujący się z najbiedniejszej warstwy społeczeństwa, przeważnie starzy i chorzy otrzymywali na obiad porcję brudnej wody, która teoretycznie winna była zawierać parę łutów kaszy (stęchłej) i pół złotnika tłuszczu. Oczywiście od takiego obiadu nawet najbiedniejszy się wzdragał i wolał nie korzystać, zmniejszając w ten sposób frekwencję.— Na zmniejszenie akcji dożywiania dzieci wpłynął również brak kuchen w bardziej zaludnionych dzielnicach miasta. Często szkoły nie mogły korzystać z obiadów, które wydawano w odległości 5 kilometrów od szkoły.— Likwidowano kuchnie, a raczej

lokale kuchen, zamiast likwidacji nadużyć i złodziejstw. W październiku 1920 roku ilość wydawanych obiadów dziennie wynosiła 10500, w 14 kuchniach. Należy podkreślić, że obiady te były bezpłatne, gdy teraz dzieci za obiady płacą po 60 fenigów, a ilość obiadów przekracza 22000. dziennie w 15 kuchniach.—

Celowe organizowanie Komitetu rozpoczęło się z chwilą zmiany kierownictwa Komitetu Tanich Kuchen. W początkach przejęcia K. T. K. jako podziału przez Wydział Opieki Społecznej, zwrócono najpierw uwagę na ówczesne kierownictwo, z którym pomimo największych wysiłków ze strony Wydz. Opieki Społecznej, nie było możliwości pracy posunąć naprzód. Po bliższej obserwacji stosunków, Wydz. Opieki Społ. doszedł do przekonania, że nie była to obstrukcja stosowana do Przewodniczącego przez urzędników stojących na czele K. T. K., lecz ich nieudolność, i brak kwalifikacji na stanowiska, na jakie zostali powołani. Wobec powyższego Przewodniczący Wydziału Opieki Społecznej zwrócił się do Prezydium Magistratu z kategoriycznym wnioskiem o zmianę kierownika K. T. K. oraz kierownika biura.

Po przychyleniu się Prezydium Magistratu do wniosku i zmianie kierownictwa biura, intensywność pracy w biurze Komitetu i w kuchniach znacznie wzrasta. Coraz bardziej uwydatnia się konsekwentne wprowadzenie wewnętrznej organizacji, kontroli, normalnego i racjonalnego podziału pracy. Z uznaniem podkreślić należy, że w ciągu tych trzech miesięcy dokonano olbrzymiej pracy. Oto jej wyniki.

Buchalterja Komitetu jest uporządkowana od 1-go grudnia 1919 roku do 1-go grudnia 1920 roku. Biuro posiada księgę inwentarzową, do której zostały wciągnięte inwentarze wszystkich kuchen, czynnych i zlikwidowanych. Została wprowadzona prawidłowa i szczegółowa rejestracja wszelkiej korespondencji wchodzącej i wychodzącej; wszelkie zapotrze-

bowania, odezwy, sprawozdania etc. są rejestrowane. Żadna odezwa nie wpływa do kierownika bez uprzedniego żarejestrowania przez dziennik. Raporty kontrolerów są rejestrowane w specjalnym dzienniku. Wszelkie sprawy nadużyć o kradzieży są referowane na posiedzeniach Komisji Komitetu. Korespondencja jest załatwiana w ciągu jednego dnia (w sierpniu r. ub. biuro K. T. K. zarejestrowało 190 spraw, w grudniu 440, zaś w styczniu r. b. 700 spraw). Wszelkie sprawy zaległe zostały załatwione. Praca kontrolerów i kompetencje tychże zostały ujęte odpowiedzialnymi regulaminami. Wszelkie dyspozycje kuchniom są udzielane na piśmie. Biuro K. T. K. prowadzi akta personalne, ze szczegółowymi adnotacjami, kiedy pracownik został przyjęty do kuchni, ew. zwolniony z tejże. Prowadzi się również rejestr (wykaz) personalny i na zasadzie tych danych wypisują się listy płacy dla wszystkich faktycznie zatrudnionych w kuchniach pracowników. Listy płacy są zestawiane przez buchalterję K. T. K. łącznie z nadkontrolerem Komitetu, sprawdzane przez kierownika Komitetu i podpisywana przez przewodniczącego. — Organizacja kuchen, jak świadczą P. A. K. P. D. i nauczycielstwo — jest obecnie wzorowa. Tu należy przedewszystkiem podkreślić urządzenie częstych zebrań gospodarzy w biurze Komitetu, celem jednostajnego informowania ich o wszelkich zarządzeniach i innowacjach, czego dawniej nie było. Uwagi i dyspozycje w kuchniach są robione przez kontrolerów w formie piśmiennej, w specjalnych książkach kontroli. Na zasadzie regulaminu, kontrolerzy treść uwag i dyspozycji jednocześnie podają do wiadomości kierownictwa Komitetu. Praca kontrolerów jest ściśle sprawdzaną. Kontrolerzy co rano o 8-ej zgłaszają się do nadkontrolera po informację, zapisując niezwłocznie do specjalnej książki kontroli pracy czynności danego dnia. Wszystkie kuchnie są obecnie umiastowione. Kalkulacja obiadów w kuchniach jest zniesiona,

prowodzi się natomiast kalkulację ogólną z włączeniem wszelkich wydatków na pensję dla urzędników biura, komorne i t. p. przez biuro Komitetu; kalkulacja obiadów dla dzieci i dorosłych jest następnie zatwierdzana przez Komisję Komitetu. Olbrzymie wydatki gospodarcze w kuchniach, (które przedtem miały prawo same kupować przedmioty, narzędzia, uskutecznić wszelkie reperacje motorów, kotłów i t. p. z tej przyczyny przepłacały duże sumy), zostały zupełnie skasowane. W biurze Komitetu natomiast został zorganizowany dział gospodarczy, który po uprzednim zestawieniu zapotrzebowań wszystkich kuchen zakupuje wszystko, względnie przechowuje po otrzymaniu z Wydziału Gospodarczego i następnie wydaje kuchniom w miarę zapotrzebowania.

Kierownictwo umiejętnie ujęło walkę z nadużyciami i kradzieżami. Dostatecznym jest przytoczyć takie szczegóły: w ciągu dwóch miesięcy wszyscy ci pracownicy kuchen, co do których były podejrzenia o nadużycia, zostali przyłapani, wykryci, niezwłocznie wydalen i sprawy skierowano do policji i do Komisji dyscyplinarnej. Walka była znacznie utrudniona tem, że musiano czuwać nietylko nad złodziejami, ale i również nad urzędnikami prowadzącymi kontrolę i dochodzenia, gdyż ci podczas kontroli byli atakowani przez złoczyńców o przyjęcie znacznych łapówek, celem umorzenia spraw (propozycje sięgały 50000.— marek miesięcznie). Wydalenie szeregu gospodarzy i pracowników kuchen za nadużycia, stałe przenoszenie pracowników z jednej kuchni do drugiej (skonstatowano bowiem, że w niektórych kuchniach, gdzie ludzie pracowali razem w ciągu kilku lat, utworzyły się towarzystwa wzajemnej adoracji), przyjęcie szeregu gospodarzy i pracowników inteligentnych, wykwalifikowanych i polecanych przez znanych obywateli miasta, ujęcie prowadzenia kuchen w system racjonalnej i sprężystej gospodarki, opartej na bezwzględnej

uczciwości, doprowadziło akcję dożywiania dziei do wysokości zadania. Po usunięciu z kuchni czynników niepowołanych, Komitet zajął się sprawą polepszenia bytu pracowników. W grudniu r. ub. Rada Miejska na wniosek Komitetu podwyższyła pobory z 500.— marek do 3000.— mk. obecnie zaś uchwałą Rady Miejskiej wszyscy pracownicy kuchni, zostali zaliczeni w poczet pracowników miejskich z wysokością poborów III. i V klasy (od 8900.— do 10950.— mk.).

Nawiązanie ściślejszego kontaktu z nauczycielstwem przez informowanie tegoż o działalności Komitetu na zebraniach, dokooptowanie do Komisji Komitetu 5 delegatów nauczycielstwa, zachęciło nauczycieli do współpracy w kuchniach przy kontroli, utrzymywaniu porządku wśród dzieci i t. p. Sprawa wprowadzenia płatnych obiadów, organizacji talonów na obiady, kontroli sprzedaży i wydawnictwa, została załatwiona wzorowo w ciągu 2-tygodniowego okresu.

We wszystkich kuchniach stare kotły zostały zamienione na nowe, zdadne do użytku zreperowane i polielone, wszędzie wszelkie niezbędne reperacje i remonty zostały uskutecznione, kuchnie mają odznaki zewnętrzne (plakaty) utrzymywane są czysto, składnice odpowiednio zaopatrzone, wagi zmienione i uregulowane. Dotychczasowy jadłospis został zmieniony w porozumieniu z P. A. K. P. D. i wprowadzony nowy w wagach metrycznych, co znacznie ułatwi pracę i kontrolę. Zapotrzebowania na produkty oparte są na faktycznej ilości wydawanych obiadów. Większe ilości produktów zepsutych (zmiotków, stechlej kaszy, mąki i t. p.), które dotychczas leżały miesiącami bez użytku, psując i zarażając zdrowe produkty, zostały oddane instytucjom magistrackim na paszę dla trzody. obiady dla dorosłych są gotowane podług nowoustalonego jadłospisu, urozmaiconego i pożywniejszego. Obecnie jedna porcja zawiera: 1/4 f. kaszy, ryżu lub owsian-

ki, 1/4 f. kartofli i jeden łut tłuszczu. Ilość tych obiadów jest zwiększona pięciokrotnie.—

W ciągu trzech miesięcy całkowite odszkodowania za remont lokali po zlikwidowanych kuchniach, zostały wszystkim właścicielom domów, którzy zgłosili swoją pretensję wypłacone w bardzo niskich sumach i zgodnie z uchwałami. Komisji K. T. K. Zaniedbanie w ciągu szeregu miesięcy działu gospodarczego, czystości i higieny w kuchniach wywołało w okresie reorganizacji zwiększenie wydatków, aczkolwiek kalkulacja obiadu, która wynosiła w sierpniu r. ub. 84 fen., w styczniu r. b. wynosi 85 f., (w sierpniu do każdej porcji magistrat dokładał 30 fen.), obecnie zaś zwracając Polsko-Ameryk. Kom. Pom. Dzieciom te 60 fen., które dzieci w kuchniach płacą za każdą porcję, do ceny żywności nic nie dokłada.—

Następujące cyfry ilustrują dokonane zmiany:

p. II. poz. V. tyt. IV. dz. III. wydatków „ścierki, ręczniki, fartuchy” z mk. 40800.— została podwyższona do mk. 160.000.,

p. 6. poz. V. tyt. IV. dz. III. „komorne” z mk. 25.000.— do mk. 80.500.—,

p. 6. poz. 6. tyt. IV. dz. III. „kotły” z mk. 14.000.— do mk. 264.000.—,

p. 8. poz. VI. tyt. IV. dz. III. „nieprzewidziane wydatki” druki talonów na obiady płatne i bezpłatne mk. 140.000.—,

pieczątki, nożyczki, skrzynki do talonów 10.000.—,

koldry, łóżka, poduszki do składnic przy kuchniach mk. 25.000.—,

szufle, wiadra, tasaki, noże garniki mk. 50.000.—,

pensja spec. buchalt. p. Saubermanowi mk. 75.000.—,

inne nieprzewidziane wydatki mk. 50.000.—, ogółem mk. 350.000.—.

Jakie ten okres wyteżonej pracy dał wyniki świadczą następujące uchwały:

**WYCIĄG.**

Z protokołu posiedzenia Polsko—Amerykańskiego Komitetu Pomocy Dzieciom m. Łodzi dn. 5-go listopada 1920 roku.

**UCHWAŁA.**

Wobec tego, że Wydział Opieki Społecznej m. Łodzi w ostatnich czasach działał bardzo wiele w celu ulepszenia gospodarki tanich kuchni, tak że w niedługim czasie można się spodziewać, iż działalność takowych będzie doprowadzona do możebnej doskonałości i według wymagań Misji Amerykańskiej, uważamy tworzenie wzorowych kuchni za zbędne i przyjęcie takowych postanawiamy odroczyć.

**WYCIĄG.**

261 posiedzenie Komisji Komitetu Tanich Kuchni.

Łódź, dnia 16. lutego 1921 r.

**UCHWAŁA I.**

2) Przyjęto z uznaniem do wiadomości oświadczenie przedstawicieli Nauczycielstwa, że przy ostatnich oględzinach lekarskich w szkołach stwierdzono, że [dzieci korzystające z obiadów w tanich kuchniach, w znacznej większości zyskały na rozwoju fizycznym i że obiady w kuchniach od dwóch miesięcy są pożywniejsze i smaczniejsze.

Uchwały te zostały przez Komitet Tanich Kuchni przyjęte jako impuls do dalszego udoskonalenia akcji dożywiania dzieci.

**Stefan Maciński.**

Łódź, dn. 28. II. 1921 r.

**Sprawozdanie z działalności Wydziału Zaprowiantowania Miasta za kwartał III-ci roku budżetowego 1920/1921.**

W okresie sprawozdawczym ciężka sytuacja aprowizacyjna, w jakiej Łódź od dłuższego czasu się znajduje, uległa ostremu przesileniu, gdyż

nadzieje pokładane w dowozie zboża rumuńskiego, całkowicie zawiodły, a wwóz zboża z pow. Konińskiego, Słupeckiego i Łęczyckiego, przeznaczonych wyłącznie dla realizowania przydziału dla Łodzi, ograniczył się do 214 wagonów włącznie z 17 wagonami mąki pszennej pozakontyngentowej.—

Ściąganie kontyngentu dla Łodzi natrafiało w praktyce na poważne trudności, albowiem większość powiatów Województwa Łódzkiego, jak: Słupecki, Koniński, Kolski, Turcki, Wieluński nie mają połączenia kolejowego, a transportowanie zboża odbywać się mogło jedynie drogą kołową zapomocą podwód, co również natrafiało na przeszkody, gdyż sejmiki powiatowe energicznie protestowały przeciwko przymusowemu ściąganiu podwód w okresie robót polnych.—

Drugim nie mniej ważnym powodem nieotrzymywania zboża był szczególnie, iż z Województwa Łódzkiego zboże otrzymywać miało m. Łódź i wojsko.— Tymczasem Ministerstwo Aprowizacji bez wiedzy Województwa Łódzkiego wydało zezwolenia na sprowadzenie zboża kontyngentowego i pozakontyngentowego różnym instytucjom, a Ministerstwo Spraw Wojskowych— Dowództwu Okręgu Generalnego w Krakowie na przymusowy wykup, względnie ściąganie remanentu zbożowego w pow. Słupeckim.—

Trzecią wreszcie przyczyną jest ta, że Ustawa Aprowizacyjna o dostarczeniu kontyngentu głosi, iż producenci w poczet kontyngentu mogą dostarczać ziemiopłody niechlebowe, a m. groch, fasolę, grykę, rzepak, owies i t. d., co oczywiście bardziej odpowiadało apetytowi spekulacyjnemu chłopu i obszarnika, gdyż za zboże chlebne w wolnym handlu osiągały bardzo wysokie ceny.—

Deficyt w chlebie wyniósł 68688 centnarów podwójnych mąki, t. j.: w październiku zamiast 28785 ctr. p. otrzymano 3900 ctr. p. deficyt 42795 ctr. p.

w listopadzie zamiast 27857 ctr. p. otrzymano 8071 ctr. p. dyficyt 19786 ctr. p.

w grudniu zamiast 28785 ctr. p. otrzymano 4678 ctr. p. deficyt 24107 ctr. p.

ogółem deficyt 68688 ctr. p.

W październiku wydano po 4 funty chleba żytniego na osobę, w listopadzie — po 4 funty żytniego, w grudniu — po 5 funtów chleba żytniego na osobę.—

Wyżywienie ludności z powodu zmniejszonej konsumpcji chleba, jak wyżej zaznaczono, dopełnione być musiało wzmocnionem spożywaniem ziemniaków, których sprowadzono z Poznańskiego 2100 wagonów. — Tylko dzięki tej okoliczności udało się do pewnego stopnia złagodzić kryzys żywnościowy.—

W październiku i listopadzie otrzymali ciężkopracujący deputat mączny za sierpień, w grudniu zaś na poczet deputatu za wrzesień wydano po 5 funtów mąki amerykańskiej. — Ludności wydano w grudniu zaledwie po 1/2 funta ryżu.—

Obuwia zakupiono za 27 milionów marek, skóry za mk. 1.300.000 manufaktury za mk. 245.000.—

Stosunek zaopatrzenia ludności w opał przedstawia się następująco:

węgle zamówiono 9212 wagonów, otrzymano — 1260 wag. sprzedano zaś 1436 wagonów,

drzewa zamówiono 6000 wagonów, otrzymano — 548 wag. sprzedano zaś 580 wagonów.

W okresie sprawozdawczym odbyło się 7 posiedzeń Delegacji Wydziału.

Papierów wchodzących i wychodzących było 3871.

### PROTOKÓŁ

Posiedzenia Zarządu Związku Miast Polskich w dn. 13. III 1921 r. — o godz. 11 r.—2<sup>1</sup>/<sub>2</sub>, i 5—9 w.

Obecni: pp. J. Drwęski, P. Drzewiecki, J. Zawadzki, G. Brzeziński, R. Jaworowski, A. Śliwiński, A. Mrozowski, A. Rzewski, M. Koerner, T.

Toeplitz, S. Tor, S. Nowak, S. Hirszel, I. Kern, i Dyrektor Biura W. Kozłowski—

#### § 1.

#### Zatwierdzenie protokołu.

Sprawozdanie Dyrektora Biura przyjęto do wiadomości.

Na wniosek p. Drweskiego Zarząd uchwalił wystąpić z memoriałem w sprawie konieczności przyznania miastom 50 proc. udziału we wpływach z państwowego podatku dochodowego, pobieranego w miastach, oraz przedstawić powyższy memoriał posłom miejskim na osobnym zebraniu i rozesłać go do prasy.

#### § 2.

Ustalenie wynagrodzeń pracowników Biura Związku Miast.

#### § 3.

#### Projekt Programu Ogólnego Zebrania.

Po dłuższej dyskusji ustalono poniższy porządek obrad Zebrania Ogólnego Zarządu Związku Miast.:

Dnia 9 kwietnia — o godz. 10 rano.

Posiedzenie plenarne,

1. Zagajenie zebrania,
2. Wybór Prezydium Zjazdu i Komisji Budżetowej,
3. Sprawozdanie z działalności za rok 1920,
  - a) ref. p. J. Drwęski, prezes Zarz. Z. M.
  - b) p. W. Kozłowski, dyrektor biura Związku Miast,
- 4) Zapisy do Sekcji:
  - I. Ordynacji miejskiej w stosunku samorządu do władz nadzorczych,
  - II. Finansów miejskich,
  - III. Rozbudowy miast,
  - IV. Aproprowiacji miast,
  - V. Oświatowej,
  - VI. Spraw ogólnych.

Dnia 9 kwietnia — o godz. 5 po poł.

Obrady Sekcji:

- I. Prezydium Sekcji: pp. M. Drwęski, r. J. Zawadzki,
- III. Prezyd. P. Drzewiecki, p. Toeplitz,

IV. Prez. G. Brzeziński, H. Diemand, S. Hirszel,

V. Prof. Dr. St. Kalinowski i prof. Dr. Kiedacz, i dr. Kopciński,

VI. A. Rzewski, A. Śliwiński.—

Dnia 10 kwietnia—od g. 8<sup>1</sup>/<sub>2</sub> do 11 rano

Zwiedzanie urządzeń użyteczności publicznej miasta Poznania.

Dnia 10 kwietnia — o godz. 11 rano.

#### Obrady Sekcji:

I-ej i II-ej oraz tych pozostałych sekcji, które nie zakończą obrad w dn. 9 kwietnia.

Dnia 10 kwietnia — o godz. 8 wiecz.

Przyjęcie członków Zjazdu przez m. Poznań.

Dnia 11 kwietnia — o g. 8<sup>1</sup>/<sub>2</sub> rano.

Zwiedzanie urządzeń użyteczności publicznej miasta Poznania.

Dnia 11 kwietnia — o godz. 11 rano.

#### Posiedzenie plenarne.

- 1) Sprawozdanie z obrad i wniosków sekcji I—VI;
- 2) Sprawozdanie Komisji Budżetowej i zatwierdzenie budżetu Związku Miast na rok 1921.
- 3) Zamknięcie Zjazdu.

#### Regulamin Ogólnego Zebrania.

Postanowiono, że w zagajeniu Zjazdu przewodniczący proponuje przyjęcie regulaminu uchwalonego na Ogólnym Zebraniu w dn. 4-6 stycznia b. r.

#### § 4.

#### Sprawozdanie Komisji Ordynacji Miejskiej.

Po wysłuchaniu sprawozdania Komisji, przedstawionego przez Dr. J. Zawadzkiego, Zarząd w myśl wniosku Komisji, postanowił:

a) zwrócić się do prof. Ochimowskiego z propozycją redakcyjnego opracowania Projektu statutu miejskiego Dr. J. Zawadzkiego z uwzględnieniem też, uchwalonych przez Zarząd na posiedzeniu w dniu 12. II. b. r. Przyjdum do wyszukania innego odpowiedniego kierownika. Projekt powyższy przedstawio-

ny będzie na Zebraniu Ogólnym przez Dr. J. Zawadzkiego, jako wniosek większości Zarządu,

b) upoważnić p. Prezesa J. Drwskiego do opracowania projektu ramowej ustawy, dotyczącej statutów miejskich, którą p. Drweski przedstawi na Zebraniu Ogólnym, jako wniosek mniejszości.

#### § 5.

Sprawa zmiany ustawy o przymasowem ubezpieczeniu na wypadek choroby.

Zarząd Związku, po zapoznaniu się z treścią wniosku nagłego posła Federowicza i towarzyszy w sprawie częściowej zmiany o obowiązkowym ubezpieczeniu na wypadek choroby na wniosek Dr. Zawadzkiego postanowił wystąpić z żądaniem wprowadzenia do tej ustawy następującej poprawki:

„Gminy miejskie mogą na okres przejściowy wystąpić z kas terytorjalnych, co do swych pracowników, ewentualnie nie zapisywać się do kas terytorjalnych, na warunkach następujących:

a) pracownicy gminy muszą ponosić te same ciężary, co inni członkowie Kas Chorych,

b) gmina powinna dawać swoim pracownikom nie niższe świadczenia, niż w Kasach Chorych terytorjalnych

c) gmina ubezpiecza w swojej Kasie wszystkich pracowników.

#### § 6.

Sprawa projektu zniesienia systemu kontyngentowego i Ministerstwa Aprowiz.

Po zapoznaniu się z wnioskiem poselskim w sprawie likwidacji Min. Apr., oraz systemu kontyngentowego i z projektem Ministra Apr. w tejże sprawie Zarząd Związku Miast uchwalił upoważnić Prezydium w wypadku możliwości wprowadzenia wolnego handlu ziemiopłodami do zarządzania w imieniu Zarządu Związku Miast:



- 1) utworzenie rządowego zapasu ziemiopłodów,
- 2) wydania bezwzględnego zakazu wywozu żywności za granicę,
- 3) zapewnienia Zarządom miast pierwszeństwa w dziedzinie zakupu produktów pierwszej potrzeby w kraju i zagranicą, przez ułatwienie kredytu i transportu,
- 4) zapewnienia takichże ułatwień organizacjom współdzielczym,
- 5) energicznego stosowania przepisów o lichwie w stosunku do producentów i spekulantów żywnościowych,

Ponadto Zarząd Związku Miast postanowił dezyderaty Rady m. Włocławka przekazać sekcji Aprowizacyjnej Zebrania Ogólnego Związku Miast.

## § 7.

**Sprawa zakazu wyszynku alkoholu.**

Wniosek Rady miejskiej m. Włocławka, zmierzający do przeprowadzenia we wszystkich miastach powstającego głosowania w sprawie wprowadzenia w miastach zakazu wyszynku alkoholu postanowiono przekazać Sekcji Ogólnej Zebrania

Ogólnego i powiadomić o tem radę m. Włocławka.

## § 8.

**Sprawa założenia Studium Komunalnego.**

Po zapoznaniu się z wynikiem narad prowadzonych przez Dyrektora Biura z Wolną Wszechnicą Polską Zarząd upoważnił go do dalszych pertraktacji.

## § 9.

**Sprawa subsydjów.**

Podania o subsydja nadesłane Zarządowi Związku przez kierownictwo restauracji Zamku na Wawelu, Tow. Zagród dla Polskich Inwalidów im. Tadeusza Kościuszki w Krakowie. Komitet wykonawczy do opracowania zasad obliczania robót oraz wniosek Rady Miejskiej m. Warszawy w sprawie odbudowy domu wycieczkowego w Zakopanem, postanowiono wprowadzić na porządek dzienny obrad sekcji ogólnej zebrania ogólnego

## § 10.

Na wniosek Dyrektora Biura zatwierdzono regulamin Zarządu Związku Miast Polskich i regulamin obrad tegoż.

**ZAGADNIENIA KOMUNALNE.****MEMORJAŁ**

**w sprawie wykonania reformy rolnej w odniesieniu do m. Łodzi**  
skierowany w dn. 24 marca 1921 r. do Min. Spr. Wewnętrznych.

Miasto Łódź, będące ośrodkiem obszernego okręgu przemysłu włókienniczego, pierwszego pod względem wydajności w Państwie Polskiem, posiadała już przed wojną 600.000 mieszkańców w granicach, ustalonych w 1915 roku, a w tem 120.000 ludności robotniczej, żyjącej w warunkach, urągających wszelkiemu pojęciu o potrzebach życia ludzkiego. Domy budowane na krańcach miasta w ciasnocie, bez wszelkich najelementarniejszych wygód były stawiane tylko dla pomieszczenia jaknajwiększej liczby lokatorów, po kilkunastu w 1 izbie, a często, mieszkających kątem na 2 zmiany, dzienną i nocną; o jakiegokolwiek normie, o oddaniu mieszkańcom ogródka dla uprawy, o powietrzu i słońcu i o cieple w zimie nie było mowy. To też obecny Zarząd Miejski, chcąc naprawić tak zaniedbane stosunki, musi ująć sprawę w swoje ręce i skierować budownictwo domów mieszkalnych w ogóle, a robotniczych w szczególności tak, by po szeregu lat, krocząca rzesza robotnicza znalazła dla siebie obszerne, słoneczne i suche

pomieszczenie, jeżeli nie wewnątrz administracyjnych granic miasta, to poza jego granicami.

W tym też kierunku ma działać ustawa z dn. 15 lipca 1920 r. o wykonaniu reformy rolnej. Miastom przemysłowo—fabrycznym mają być pozostawione grunta na rozszerzenie i na tworzenie kolonji dla robotników, rzenieśników, urzędników i t. p. Przepisy Wykonawcze z dn. 17 sierpnia, do tej ustawy wydane, nie dają jednakże naszemu miastu możności wywierania wpływu na prace komisji rolnych, w których z urzędu biorą udział tylko przedstawiciele powiatów. Dlatego też należy się obawiać, że interesy mieszkańców naszego miasta będą ominięte i zaniedbane przez komisje rolne, nie z braku dobrych chęci, ale przez brak w przepisach wykonawczych miejsca dla reprezentantów ludności miejskiej. Dlatego też Rada Miejska na posiedzeniu z dnia 8 marca r. b. uchwaliła wystąpić do Głównego Urzędu Ziemskiego z propozycją uzupełnienia przepisów wykonawczych w ten sposób, ażeby miastu Łodzi nadano te same prawa, co miastom Kraków i Lwów t. j. tworzenia grodzkiej komisji ziemskiej—i powzięła w tym celu uchwałę następującej treści:

Rada Miejska m. Łodzi, stwierdzając, iż Przepisy Wykonawcze do Ustawy Sejmowej z dn. 15 lipca 1920 r. o wykonaniu reformy rolnej nie zabezpieczają urzeczywistnienia art. 26 Ustawy o pozostawieniu gruntów podmiejskich na cele rozszerzenia się miast oraz tworzenia kolonji dla robotników i urzędników, postanawia zwrócić się do czynników miarodajnych z wnioskiem o odpowiednie uzupełnienie przepisów. Rada Miejska żąda, aby na wzór Powiatowych Komisji Ziemskich utworzona została w Łodzi Grodzka Komisja Ziemska, powołana do współdziałania z Urzędem Ziemskim t. j. do występowania z opinią i wnioskami przy przekazywaniu, względnie wykupieniu majątków ziemskich, znajdujących się w sferze interesów mieszkaniowych m. Łodzi oraz przy kwalifikowaniu instytucji miejskich lub związków zawodowych urzędniczych i robotniczych, mających prawo pierwszeństwa do otrzymania nowoutworzonych osad.

Załączając wyciąg z protokołu 19 posiedzenia Rady Miejskiej z dn. 8 marca 1921 r. (patrz № 13 „Dz. Zarz. m. Łodzi“ Przep. Red.) w 2 egz. prosimy o przekazanie tej sprawy Głównemu Urzędowi Ziemskiemu do rozpatrzenia i zdecydowania.

Prezydent: **Rzewski.**

Nacz. Bud. M.: **E. Szenfeld.**

## Kronika miejska.

— **Z pobytu ministra Spraw Wewnętrznych w Łodzi** W dniu 1-y kwietnia przybył do Łodzi minister Spraw Wewnętrznych p. Skulski, w celu zapoznania się z przyczynami kryzysu w przemyśle łódzkim, jak również dla wysłuchania życzeń władz komunalnych w związku z sytuacją finansową i aprowizacyjną naszego miasta.

O godz. 10-ej przybył p. minister z Warszawy samochodem do województwa skąd w towarzystwie wojewody udał się do magistratu. U

wrót magistratu przyjęło ministra prezydent magistratu. Przywitał p. ministra prezydent Rzewski, który w przemówieniu swem zaznaczył, że władze miejskie witają pana ministra nie tylko jako przedstawiciela rządu, lecz jako długoletniego działacza komunalnego i byłego nadburmistrza m. Łodzi. Z tej racji miasto z ufnością zwraca się do niego, jako do człowieka który zna doskonale gospodarkę samorządową Łodzi. Podczas przyjęcia w magistracie byli obecni: prezydent Rzewski, wice-prezydent inż. Wojewódzki, wice-prezydent dr. Stupnicki, wice-przewodni-

czący rady miejskiej Kern i Rozenblat oraz członek prezydium rady miejskiej r. Dolecki. Pan minister informował się w sprawach przemysłowych, aprowizacyjnych, finansowych, podatkowych naszego miasta. Odpowiedzi udzielali członkowie prezydium magistratu. Pan minister Skulski kładł szczególnie nacisk na to, że od pokojowego rozwiązania kryzysu i zarogów robotników i pracodawców w przemyśle włókiennym zależy dobrobyt naszego miasta, jako też bilans handlowy państwa. Rola Łodzi, w przyszłym eksporcie na wschód jest czynnikiem konieczności państwowej. O godz. 2-iej prezydium magistratu rewizytowało min. Skulskiego w gmachu województwa. Prezydent Rzewski wręczył memoriał w którym skonkretyzowano wnioski i życzenia miasta w sprawach gospodarki komunalnej. Minister Przyrzekł poparcie postulatów miasta, oświadczając, że stoi na stanowisku samowystarczalności podatkowej miast naszych i będzie popierał wszelkie wnioski dotyczące się podwyższenia wpływów miejskich.

O godz. 3 miejscowe władze państwowe urządziły na cześć pana min. Spraw Wewn. śniadanie w szczupłym gronie kilkunastu osób na które zaproszeni zostali przedstawiciele magistratu i rady miejskiej.

Wieczorem p. minister Skulski obecny był na premierze w Teatrze Polskim, gdzie w antrakcie publiczność urządziła mu owację.

**— Dowódca 10 dywizji w Magistracie.** W ubiegły piątek złożył w magistracie wizytę dowódca 10 dywizji pułk. Sikorski. Obecni byli członkowie prezydium magistratu w komplecie. Sympatycznego dowódcę zasłużonej w dziejach walki z najazdem 10 dywizji powitał prez. Rzewski.

Pułkownik Sikorski złożył na ręce przedstawiciela magistratu, jako przedstawiciela opinii ludności miejscowej podziękowanie za serdeczne przyjęcie, jakiego doznali powracający z frontu żołnierze 10 dywizji.

Dzieci Łodzi wykazały na polach bitew, że uświadczenie społeczne i narodowe jest podstawowym warunkiem ducha, co ujawniło się najlepiej podczas walk z bolszewikami.—

Podajemy garść ciekawych szczegółów z działalności dowódcy 10 dywizji pułk. Sikorskiego oraz dowódcy 28 pułku wzmiankowanej dywizji podpułkownika Zulaufa, stojących na czele jednostek bojowych rekrutujących się przeważnie z młodzieży łódzkiej.

Pułkownik Sikorski był dowódcą bataljonu legionów polskich. Podczas kryzysu przysięgowego został aresztowany przez władze austriackie i internowany w Przemysłu. Po kilkumiesięcznym więzieniu, korzystając z otrzymanego urlopu udał się do Lwowa, gdzie stanął na czele miejscowej organizacji P. O. W. w charakterze komendanta okręgowego. Ze Lwowa udał się pułkownik Sikorski do Kijowa a z tamąd do Kubani, gdzie brał udział w organizacji armji polskiej pod dowództwem gen. Żeligowskiego. Przetrasłokowany wraz z oddziałami polskimi do Odessy, bierze udział w obronie miasta przed bolszewikami, a następnie osłania odwrót tych oddziałów nad Dniestr.

Pułkownik Sikorski brał żywy udział w walkach z ukraińcami i bolszewikami. Wstąpił się słynnym uderzeniem na wojska bolszewickie pod Radzyminem. Za zasługi w dziele obrony kraju oznaczony został krzyżem „virtutu militari“.

Równie wybitną postacią jest dowódca 28 pułku strzelców kaniowskich, podpułkownik Zulauf, lwowianin. Jako oficer legionowy brał udział w walkach z rosjanami. Ranny odłamkiem granatu podczas ofensywy Brusilowa dostał się do niewoli skąd zbiegł podczas przewrotu Kiereńskiego. Współdziałał w organizowaniu armji polskiej na Kubani i w Odessie, skąd w charakterze kurjera wysłany został z raportem służbowym do Naczelnika Państwa. Podczas walk z rusinami brał żywy udział

w obronie Lwowa na czele młodzieży lwowskiej, wreszcie stanął na czele 28 pułku strzelców kaniowskich, który zapisał się tak chlubnie w historii ostatnich walk z bolszewikami.

— **Transporty z Gdańska.** Dnia 21 marca wyekspedjowano z Gdańska do Łodzi dwa wagony mąki pszennej amerykańskiej. Transport ten nadszedł do Łodzi dopiero w dniu 28 marca, a więc po siedmiu dniach.

Dla scharakteryzowania naszej gospodarki kolejowej warto przytoczyć w jakich warunkach odbywał się transport powyższy. Droga z Gdańska do Tczewa zabrała jedną godzinę. W Tczewie stracono półtora dnia. W Bydgoszczy pół dnia, W Toruniu 13 godzin, w Aleksandrowie — 26 godzin. W Łowiczu stracono 3 dni rzekomo dla braku parowozów. Dla uzupełnienia dodać należy, że wagony te pomimo iż od 24 godzin znajdują się w Łodzi, nie zostały dotychczas podstawione na bocznice wydz. zaprow. miasta.

— **Rejestracja dzieci wyznania mojżeszowego.** Na skutek wystąpienia przewodniczącego urzędu stanu cywilnego prezydenta Rzewskiego, komendant policji państwowej wydał do podwładnych organów policji zarządzenie na mocy którego meldowanie nowonarodzonych dzieci wyznania mojżeszowego może odbywać się jedynie na podstawie wyciągu z aktu urodzin, sporządzonego przez urząd stanu cywilnego przy Magistracie m. Łodzi. Wszelkiego rodzaju zaświadczenia rabinatu wzgl. rzadców domów, jako nie posiadające mocy prawnej nie mogą być uwzględniane.

— **Związek przyjaciół Łodzi.** Z inicjatywy zaszczytnie znanego wśród mieszkańców naszego miasta b. radnego pana Hertza, jednego z najlepszych znawców spraw budżetowych w poprzedniej radzie miejskiej, zawiązuje się pod nazwą powyższą instytucja mająca na celu obronę interesów w Łodzi.

Potrzeby naszego miasta nie znajdują należytego zrozumienia u władz centralnych. To upośledzające traktowanie Łodzi odbija się szkolidwie we wszystkich dziedzinach na-

szego życia zbiorowego: w przemyśle i handlu, w rzemiośle, na polu oświaty, w dziedzinie pracy i stosunków aprowizacyjnych. Sprawy wielkiej wagi decydowane są niejednokrotnie przez referentów ministerjalnych nieznających zupełnie Łodzi i jej różnorodnych potrzeb. Jaskrawym przykładem upośledzenia Łodzi jest brak politechniki które posiadają miasta tak słabo uprzemysłowione jak Lwów, lub Warszawa, będąca raczej miastem handlowym i zekodzielniczem. Posłowie łódzcy, zajęci sprawami polityki ogólnej nie poświęcają również dostatecznej uwagi potrzebom Łodzi.

Traktowanie jakiemu podlega Łódź, jest niewspółmierne do roli tego największego ośrodka przemysłowego w życiu gospodarczym naszego kraju. Wspomnieć należy, że znaczenie Łodzi spotęguje się jeszcze z chwilą wznowienia eksportu towarowego na wschód.

Wszystko to razem przemawia, zdaniem inicjatora, za koniecznością zorganizowania związku obejmującego miejscowe instytucje przemysłowo handlowe, społeczne, oświatowe i zawodowe, dla obrony wspólnych interesów. Sprawy przemysłowe aprowizacyjne i oświatowe są jednakowo ważne dla wszystkich warstw ludności, można więc mniemać, że projekt powyższy spotka się z poparciem szerokiego ogółu obywateli bez względu na różnice przekonań.

W sprawie powyższej zwołane będzie w najbliższej przyszłości specjalne zebranie przedstawicieli związków i instytucji.

— **Z żałobnej karty.**

W dniu 2 marca 1921 r., przeżywszy lat 49, zmarł

ś. p.

**Stefan Niemierowski**

provisor farmacji, zarządzający Miejską Apteką Szpitalną.

W zmarłym Magistrat—Wydział Zdrowotności Publicznej traci sumiennego i gorliwego pracownika, który pozostawił po sobie najlepsze wspomnienie.  
Cześć jego pamięci.

## Różne.

— **Targ poznański.** W okresie od 28 maja do 5 czerwca b. r. będzie się odbywała w Poznaniu pierwsza w Polsce wystawa wzorów przemysłu krajowego—„Targ Poznański”.

Wystawione będą wyroby przemysłu włókienniczego, konfekcyjnego, metalowego, drzewnego, chemicznego, farmaceutycznego, galauteryjnego, elektrotechnicznego i t. d.

M. P. i H. zwraca uwagę kupców i przemysłowców polskich na doniosłe znaczenie, jakie wystawa poznańska mieć może dla rozwoju życia gospodarczego naszego kraju. Dotychczas bowiem dzielnice Polski nie znalazły się dostatecznie wzajemnie, co uniemożliwiało nawiązywanie ściślejszych stosunków gospodarczych między nimi.

Jarmarki staną się niewątpliwie pomostem do ściślejszego zespolenia polskiego świata przemysłowo-handlowego na terenie całego państwa i spowodują faktyczną unifikację gospodarczą ziem polskich. Cel jarmarku—zobrazowanie wytwórczości krajowej, a pośrednio wytworzenie łączności między poszczególnymi dzielnicami, będzie jednak osiągnięte dopiero wówczas, jeżeli cały przemysł polski weźmie w jarmarku udział. To też żadna fabryka krajowa, żaden warsztat wytwórczy, choćby najmniejszy, nie powinien uchylać się od udziału w „Targu Poznańskim”.

— **Stosunki mieszkaniowe we Włoszech.** Kilkudziesięciu posłów zażądało od rządu włoskiego przydzielenia im mieszkań, gdyż z powodu braku mieszkań w Rzymie muśliby nocować w salach parlamentu.

— **Spadek cen.** Szereg towarów spadł w Ameryce w cenie poniżej poziomu 1914 r. jak np. kawa, herbata, nasiona bawełny, cytryny, kwas karbolowy i t. p. Natomiast cały szereg towarów, jak np. węgiel, koks, nafta, żelazo, blachy stalowe, papier i t. p. notuje ceny o przeszło 200 proc. wyższe, aniżeli w 1914 r. Ceny amerykańskie uchodzą za barometr cen światowych z powodu stałych stosunków

walutowych. Niestety na nasze ceny ten barometr nie wywiera wpływu.

— **Podatek miejski od przekupniów ulicznych.** Magistrat Warszawski pobiera w tym roku dość wysoki podatek miejski od przekupniów, sprzedających papierosy w skrzynkach.

W ruchliwszych punktach pobiera magistrat kilkadziesiąt tysięcy rocznie za prawo sprzedaży oraz po kilka tysięcy na plebiscyt.

Podatki te płatne są zgóry za cały rok co może być dowodem jakie zarobki dziś są przyjęte w każdej gałęzi handlu, skoro przekupnie uliczny, może bez trudności, wypłacić kilkadziesiąt czy kilkanaście tysięcy od razu.

Przekupnie wcale się nie zrażają wysokością podatku, bo wiedzą dobrze, że nieszczęśny konsument zapłaci za wszystko z nawiązką.

Natomiast „solidne” firmy tabaczne papierosów detalicznie nie sprzedają wcale (oczywiście zadawalając się poplatniejszym hurtem) i zastraszają się obostrzeniami, jakie jakoby w tej dziedzinie stwarza monopol tytoniowy.

W ten sposób stwarza się błędne koło państwa w każdej dziedzinie, w którego trybie jesteśmy męczeńsko wpleceni, już od lat kilku.

— **Brak mieszkań w Nowym Jorku.** Ołączką mieszkaniową dotknięty jest i Nowy Jork, podobnie jak Warszawa oraz inne stolice europejskie. Posiadając 6-cio miljonową ludność, Nowy Jork niema pomieszczenia dla 500.000 mieszkańców.

— **Tanie Mieszkania robotnicze.** Z inicjatywy sir Filipa Sassona, znanego przemysłowca londyńskiego, wybudowane zostały w Folkestone domy dla jego pracowników; czynsz mieszkaniowy w tych domach wynosić będzie 10 sz. 12 p.

— **Waluta na Litwie.** W najbliższym czasie ma być ogłoszony dekret generała Żeligowskiego, stanowiący, że jedynym prawnym środkiem płatniczym na terenie Litwy Środkowej jest marka polska. Tęsamem znaki pieniężne w walucie rublowej przestaną być prawnym środkiem płatniczym. Wymiana tych znaków na marki polskie i naodwrot będzie dozwolona na tych zasadach, jak wymiana waluty obcej. Sumy złożone w walucie rublowej w kasach publicznych jako depozyty lub kaucje zwracane będą w walucie rublowej.

**Wzorowe miasteczko robotnicze.**

Koło Architektów w Warszawie rozstrzygnęło konkurs architektoniczny, rozpisany przez Starachowickie zakłady amunicji, na rozplanowanie wzorowego miasteczka robotniczego przy tych zakładach.

Projekt, odznaczony nagrodą pierwszą (autor arch. H. Stifelman), uwzględnia swoistości terenu, który przedstawia stok wzgórza łagodnego; za tło służy mu skrajnieprzebranego lasu, u stóp zaś rozciąga się staw. Przysięłe miasteczko rozłoży się więc amfiteatralnie z korzystnym widokiem na nie z doliny, jak i z okien domów na dolinę aż do gór Świętokrzyskich.

Ulice mają kierunek z południa na północ, w ten sposób domy przeważnie obrócone są na wschód i zachód. Przy każdym mieszkaniu jest ogród warzywny i owocowy o powierzchni 900 łokci kwadr. Rynek, przy którym położony jest urząd gminny ze strażą ogniową i siedziba kooperatyw z piekarnią i t. p., leży w środku miasteczka. Obok plac przed domem ludowym z klubem i muzeum robotniczym, poło-

żony przy wejściu do parku, w którym znajdują się boiska do gry w piłkę i t. p. Niedaleko położony plac grupuje w koło siebie kościół z plebanją oraz domy lekarza i aptekarza.

Północna, jak i południowa, części miasteczka, posiadają osobne gmachy ochron, i szkół bliźniaczych z własnymi boiskami. Ogólny zakład kąpielowy z halą do pływania, hotel fabryczny oraz cmentarz z kaplicą uzupełniają całość założenia.

W części południowej położona dzielnica przeznaczona jest specjalnie na domy dyrekcji i urzędników fabrycznych, dla których przeznaczony jest osobny klub.

Urzeczywistnienie zamiaru wzniesienia u nas pierwszej wzorowej osady robotniczej, wobec okropnych warunków, w jakich mieszka nasz lud pracujący, spotka się z ogólnym poklaskiem.

Nagrodę drugą przyznano M. i N. Weinfeldom, zaś zakupiono prace: 1) Rutkowskiego i Goldberga oraz 2) Jawornickiego i Kozłowskiego.

Wystawa prac konkursowych otwarta w gmachu Stow. Techników.

**OGŁOSZENIE.**

Wydział Zaprojektowania Miasta podaje do wiadomości, że sprzedaje drzewo bez ograniczenia na składach opalowych

przy ul. Węglowej № 3,

“ “ Ogrodowej № 28,

“ “ Konstantynowskiej № 99,

“ “ Towarowej № 32 (Karolew)

po następujących cenach:

|                              |          |
|------------------------------|----------|
| za pud sosnowego szczapowego | Mk. 35.— |
| “ “ “ rąbanego               | “ 45.—   |
| “ “ twardego szczapowego     | “ 38.—   |
| “ “ “ rąbanego               | “ 48.—   |

**Magistrat.**

## LICYTACJE PRZYMUSOWE.

Dnia 6 kwietnia 1921 r. odbędą się licytacje od godz. 9-ej rano: ul. Pańska 13 stół kuchenny. Rajtera 15, sierzpce. Przemysłowa 4, jedna kapa. Leszno 44, 1 krzesło. Konstantynowska 9 otomana. Ogrodowa 3, krzesło. Brzozowska 44, 1 krzesło. Zielona 48, kredens. Wólczańska 2, stół. Aleksandryjka 11, obrus i kapa.

Dnia 7 kwietnia 1921 r. od godz. 9-tej rano: ul. Mickiewicza 33, kredens kuchenny. Kruca 8, stół. Radwańska 19, kapa. Radwańska 44, kapa. Radwańska 44, 2 kapy na łózko. Kilińskiego 120, zegar. Długa 105. 2 krzesła wyplatane. Wodna 17, waga. Piotrkowska 8, zegar. Zachodnia 68, 2 metry towaru. Piotrkowska 37, szafa do rzeczy. Rzgowska 47. waga stołowa. Pańska 46, biurko. Al. 1-go Maja 16, lustro. Radwańska 19, biurko. Długa 96, biurko. Zielona 9, biurko. Gdańska 96. stół. Wólczańska 166, stół. Andrzeja 11, krzesło wyplatane. Kilińskiego 187, kredens.

Miejski Urząd Sekwestracyjny

Łódź, dnia 2 kwietnia 1921 r.

## OGŁOSZENIE.

Wydział Zaprowiantowania Miasta podaje do wiadomości, iż sprzedaje po 1 (jednym) korcu ziemniaków na legitymację chlebową po cenie:

Mk. 600.— za korzec

na składzie prz. ul. Jerzego № 8.—

**MAGISTRAT.**

## Przetargi publiczne

Odświeżenie werendy w mleczarni parku Sienkiewicza ma być powierzone w drodze publicznego przetargu.

Warunki przetargu można przejrzeć w Wydziale Budownictwa Magistratu miasta Łodzi w godzinach biurowych.

Oferty z cenami jednostkowymi należy podawać do dnia 2-go kwietnia r. b. do godz. 11-ej przed południem w kopertach zamkniętych, zaadresowanych: „Do Magistratu, Wydział Budownictwa“, z oznaczeniem przedmiotu przetargu.

Oferty zostaną otwarte w Wydziale Budownictwa w oznaczonym terminie w obecności ubiegających się osób.

Ostateczny termin powierzenia roboty upływa po 1 tygodniu.

**Magistrat.**

# OGŁOSZENIE.

W myśl ustawy z dn. 8. 4. 19 o dostarczaniu mieszkań na potrzeby wojska (Dziennik Praw № 31 ex 1919) prawo do korzystania z kwater w cenie Mk. 3 (1 pokój), względnie Mk. 5 2 (pokoje) dziennie przysługuje wyłącznie tylko oficerom i urzędnikom wojskowym, którzy winni posiadać prócz nakazów rekwizycyjnych Urzędu Mieszkaniowego, również karty kwaterunkowe Dowódcza Miasta Łodzi.

Wypłacanie należności kwaterunkowych kwaterodawcom asygnacyjnie Wydział Gospodarczy Magistratu m. Łodzi, Dzielna 2.—

Co się zaś tyczy osób, na rzecz których Urząd Mieszkaniowy przy Magistracie m. Łodzi, stosownie do art. 1 Ustawy z dn 27 11. 19 r. o obowiązku zarządów gmin miejskich dostarczania pomieszczeń (Dziennik Ustaw № 92 ex 1919) rekwiruje pokoje umeblowane, względnie nieumeblowanych w prywatnych mieszkaniach, to osoby te obowiązane są niszczać należności za zajmowane pomieszczenia bezpośrednio właścicielom mieszkań, przy czem wysokość komornego określa się na podstawie obowiązujących wszystkich lokatorów względnie sublokatorów przepisów prawnych, przedewszystkiem zaś Ustawy z dn. 18, 12, 20 o ochronie lokatorów (Dz. Ustaw № 4 ex 1921).—

**MAGISTRAT m. ŁODZI.**

Łódź, dnia 30 marca 1921 r.

Wydawnictwo Zarządu Miasta Łodzi.

Odbito w tłoczni B-ci Holcman w Łodzi. ul. Zawadzka № 7.